

ЗАТВЕРДЖЕНО

вченою радою університету

протокол № 1 від 03 вересня 2024 р.,

уведене в дію наказом ректора

від 03.09.2024 р. № 274-р

Во. ректора

Надія ДРОБИК

Освітня програма підвищення кваліфікації педагогічних та науково-педагогічних працівників

«Народознавство в дії» як компонент освітнього процесу у початковій школі

1. Найменування: «Народознавство в дії» як компонент освітнього процесу у початковій школі

2. Вид підвищення кваліфікації: навчання за програмою з підвищення кваліфікації – «Народознавство в дії» для початкової та дошкільної освіти.

3. Розробник: *Свідерський Юрій Юрійович*, кандидат історичних наук, методист вищої категорії центру післядипломної освіти; *Гриців Тетяна Григорівна*, кандидат педагогічних наук, старший викладач Чортківського навчально-наукового інституту підприємництва і бізнесу Західноукраїнського національного університету.

4. Мета: дати основні поняття про українське народознавство, розкрити в історичній ретроспективі сучасні погляди етнографів на витоки та становлення українського народу, його етногенез; формування національного світогляду та національно-культурної ідентичності; розкрити особливості концепції та змісту курсу за вибором «Народознавство в дії» (схвалено експертною комісією ІМЗО МОН України 16.11.2022р. протокол №5) у науковій та професійній підготовці педагогів відповідно до державних стандартів освіти з метою формування професійної готовності до освітньої діяльності.

5. Напрямок: сучасні інноваційні підходи та методи в освітньому процесі.

6. Цільова аудиторія: педагогічні, науково-педагогічні працівники закладів освіти (I-II, III-IV рівнів акредитації) різних типів і форм власності.

7. Обсяг (тривалість навчання): 30 годин (1 кредит ЄКТС).

8. Форма навчання: дистанційна та очна

9. Зміст. Зміст освітньої програми спрямований на підвищення рівня педагогічної культури, професійності та майстерності щодо викладання

навчальної дисципліни «Народознавство в дії» в освітніх закладах початкової школи. Зміст програми має практичну спрямованість, поєднує теоретичний матеріал з метою формування ключових компетентностей на основі змістових ліній народознавчої програми «Народознавство в дії»: 1 Здоров'я і безпека – «Животворяще слово»; 2.Громадянська відповідальність – «Творець світу – Батьківщина– народ – рід – родина – сім'я – дитина»; 3 Економічна (підприємливість) та фінансова грамотність; 4. Екологічна безпека та сталий розвиток – «Екологічна грамотність».

Тема	Кількість годин		
	Аудиторна робота	Самостійна робота	Усього
<p>1.Змістовий модуль 1 Здоров'я і безпека – «Животворяще слово» Вступ. Сила мовленого Слова у народній свідомості. Дохристиянська і християнська позиція значення Слова у світотворенні і бутті людини. Ритмічний ключ слова у мовленні наших предків, сила мовленого Слова. Супровід словесної краси у традиціях і звичаях українців. Значення позитивних слів для здоров'я і безпеки людини, живильна сила Слова. Українська мова як платформа консолідації нації. Значення мови у традиційній основі буття українців. Вчені мовознавці та етнографи про націотворчий потенціал рідної мови.</p>	2	4	6
<p>2. Фольклорна спадщина як джерело народознавства, жанрова різноманітність: забавлянки, заклички, лічилки, скоромовки, ігри та забави, загадки прислів'я, приказки, приповідки, прикмети, казки, легенди, перекази, пісні, обряди, традиції, звичаї, свята. . Жанрове багатство українських пісень – ключ до пізнання етнопсихології.</p>	2	4	6
<p>3. Змістовий модуль Громадянська відповідальність – «Творець світу – Батьківщина– народ – рід – родина – сім'я – дитина» Етногенез українців та етнічна територія України. Історія заснування та становлення Київської Русі як передумова консолідації української нації. Передхристиянський світогляд. Світове дерево у національній свідомості українців. Дерево роду – Дерево Життя. Рід, родина, родовід як спосіб організації життєдіяльності</p>	2	4	6

<p>українців. Сім'я – осердя нації, звичаї та традиції родинного виховання. Норми моралі у громадському самоврядуванні українців. Релікти звичаєвого права у громадському побуті.</p> <p>Роль та значення Християнства в культурі українців.</p> <p>Матеріальні засади та види господарської діяльності громад. Українська хата. Народний одяг. Народна їжа. Народний посуд – сила і краса. Писанкарство. Сакральні знаки українців – як обереги у житті.</p> <p>Традиційне хліборобство, звичаї та традиції, пов'язані із обробітком землі, землеробський календар. Хліб насущний – як традиційна основа буття українців. Промисли і ремесла. Допоміжні заняття і промисли.</p>			
<p>4. Змістовий модуль Економічна (підприємливість) та фінансова грамотність – «Домобудівництво народного життя»;</p> <p>Календар народних свят. Календарно-побутова обрядовість: етапи формування. Народні свята зимового циклу.</p> <p>Народні свята весняного циклу.</p> <p>Народні свята літнього циклу.</p> <p>Народні свята осіннього циклу.</p>	2	4	6
<p>5. Змістовий модуль. Екологічна безпека та сталий розвиток – «Екологічна грамотність».</p> <p>Світотворення та довколишній світ. Космогонія в уявленнях українців. Закоріненість народних знань у природні цикли землі. Народний календар – відтворення циклічного руху землі. Землеробство як основна форма організації життя українців.</p> <p>Вода і земля як основа життя. Звичаї та традиції, пов'язані із обробітком землі. Властивості води, про які знали наші предки: вода – Господні очі. Рослинний і тваринний світ людині в допомогу.</p>	2	4	6
Усього:	10	20	30

Програма передбачає такі види роботи:

- офлайн та онлайн-лекції (платформа Zoom);
- виконання практичних та творчих завдань для засвоєння матеріалу з використанням інтерактивних, мультимедійних ресурсів та платформ.

Самостійна робота передбачає:

- опрацювання рекомендованої літератури;
- опрацювання додаткового матеріалу та робота з онлайн-ресурсами.

10. Програмні результати:

- знання про витoki, розвиток та становлення українського народу;
- оволодіння основною теоретичною базою з курсу «Народознавство в дії»;
- вміння розкривати особливості змістовий лінії програми «Народознавство в дії» в ході викладацької діяльності дисципліни.
- вміння глибинно розкривати зміст народознавчої програми з позиції виховної практики народу;
- вміння формувати ціннісні ставлення на основі народних норм моралі;
- вміння ефективно розкривати «народознавство в дії», використовуючи засоби народної педагогіки з метою формування творчого потенціалу у здобувачів освіти;
- вміння формувати на основі компонентів духовності українського народу національно-культурну ідентичність та національну самосвідомість;
- вміння аналізувати політику Української держави щодо розвитку освіти в історичній ретроспективі та в національному аспекті;

11. Перелік компетентностей, що вдосконалюватимуться / набуватимуться

Загальні: здатність до ефективного комунікування; готовність до співпраці з колегами; вміння якісно організувати групову роботу; вміння застосовувати та розвивати народознавчий потенціал України в освітньому просторі; вміння ефективно застосовувати особливості програмного курсу «Народознавство в дії» у освітньому процесі; здатність до творчого мислення та ініціативності.

Фахові: (етнопедагогічна компетентність) здатність застосовувати народознавчий матеріал у ході професійної діяльності; здатність розкривати на основі змістових ліній програмного курсу «Народознавство в дії» народознавчий потенціал України; здатність розвивати компоненти духовності українського народу; здатність на основі програми «Народознавство в дії» формувати життєву позицію, національну самосвідомість та національно-культурну ідентичність; здатність формувати ціннісні ставлення на основі народних норм моралі.

12. Вартість - <https://tnpu.edu.ua/faculty/cpo/normativn-dokumenti.php>

13. Документ про результати навчання. Видається сертифікат, відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України від 21.08.2019 р. № 800 «Деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників» та наказом Міністерства освіти і науки України від 30.10.2020 р. № 1341 «Про затвердження Методичних рекомендацій для професійного розвитку науково-педагогічних працівників» і оприлюднюється в реєстрі виданих сертифікатів.